

การวิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

An Analysis of Tourism Strategic Plan of Thailand and The Lao People's Democratic Republic

ณัฏฐพัชร มณีโรจน์¹
จุฑาธิปต์ จันทร์เอียด²
อังสุมาลิน จำนงขอบ³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การท่องเที่ยวโลก แผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอาเซียน ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) วิเคราะห์บริบทการเชื่อมโยงระหว่างการท่องเที่ยวประเทศไทยและสปป.ลาวและเพื่อนำเสนอทิศทาง แนวโน้มการท่องเที่ยวสำหรับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ประกอบด้วย สถานการณ์การท่องเที่ยวโลก แผนยุทธศาสตร์ กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศและแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอาเซียน ประเทศไทยและสปป.ลาว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สถานการณ์การท่องเที่ยวโลกในภาพรวมจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 ส่วนประเทศภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดต่อเนื่อง แนวโน้มการท่องเที่ยวโลก มีศักยภาพที่จะขยายตัวในระดับสูงอย่างต่อเนื่องและนักท่องเที่ยวให้ความสนใจการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ

2. แผนยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอาเซียนกำหนดให้อาเซียนเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวอาเซียนที่มีคุณภาพ โดยนำเสนอความหลากหลายผ่านประสบการณ์อาเซียน อันนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบและยั่งยืน มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ การยกระดับความสามารถในการ

¹ อาจารย์ ดร., ศูนย์การจัดการหลักสูตรระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
E-mail: manirochana@gmail.com

² อาจารย์ ดร., สาขาวิชาท่องเที่ยว คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แข่งขันของอาเซียนในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวปลายทางเดียวและการพัฒนาการท่องเที่ยวของอาเซียนอย่างยั่งยืนและเท่าเทียม

3. ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของ สปป.ลาว เน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เชื่อมโยงเข้ากับการท่องเที่ยวระดับประเทศในภูมิภาคและระดับสากล โดยใช้การท่องเที่ยวเพิ่มมูลค่าด้านเศรษฐกิจช่วยให้ประชาชนหลุดพ้นจากความยากจน ส่วนประเทศไทย กำหนดทิศทางการท่องเที่ยวเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานความเป็นไทย

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว มี 5 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) การพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว 2) การตลาดการท่องเที่ยวและบริการ 3) การอำนวยความสะดวกในการเดินทางและการเชื่อมโยงคมนาคม 4) การค้าและการลงทุนในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ และ 5) ระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยว

คำสำคัญ: แผนยุทธศาสตร์, การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว, การพัฒนา

Abstract

The objectives of this research were to analyze the world tourism situations, strategic plans and development plans related to ASEAN tourism of Thailand, and Lao PDR, analyze the context of the link between tourism in Thailand and Lao PDR, and to identified directions of tourism trends for developing a strategic plan for tourism connecting Thailand and Lao PDR. In this study the secondary data consisting of world tourism situations, strategic plan and development plans related to ASEAN tourism, Thailand and Lao PDR were synthesized and analyzed content analysis was used as a data analysis.

The results showed that;

1. The overall global tourism situation found that the number of international tourist arrivals has increased steadily since 2009. Tourists in the Asia and Pacific countries have also increased continuously. The world tourism trend has high potential and continue to grow continuously. However, the tourists are interested in special interest tourism.

2. Strategic plan and development plans related to ASEAN tourism determined ASEAN to be a quality ASEAN tourism destination by presenting diversity through the ASEAN experiences that lead to responsible and sustainable tourism. There are two strategies for becoming a quality ASEAN tourism destination which are upgrading the competitiveness of

ASEAN in order to be a single tourism destination and tourism development of ASEAN with sustainability and equality.

3. The direction of tourism development of the Lao PDR focused on promoting natural tourism, culture and historical tourism which linked to national, regional and international tourism by using tourism to increase economic value, and helping people escape from poverty. Thailand determined the direction of tourism as a top quality tourist destination in the world with balanced growth based on a Thainess.

4. The suggestions for developing of tourism strategic plan between Thailand and Lao PDR consisted of 5 main issues including 1) developing tourism products and services 2) marketing for tourism and services 3) facilitating travel and transportation links 4) trade and investment in tourism and service industrials and 5) tourism management system.

Keyword: Strategic plan, The link between tourism in Thailand and Lao PDR, Development

บทนำ

การท่องเที่ยวมีความสำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภูมิภาค รวมถึงประเทศไทยด้วย องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) พยากรณ์ว่า ปี พ.ศ.2563 จะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ จำนวน 1,600 ล้านคน โดยภูมิภาคที่มีแนวโน้มเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปท่องเที่ยวจำนวนมาก ได้แก่ ภูมิภาคเอเชียตะวันออก เอเชียแปซิฟิกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยประมาณการว่าภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกจะมีนักท่องเที่ยว จำนวน 416 ล้านคน หรือจำนวน 1 ใน 4 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558) ส่วนของประเทศไทย ปี พ.ศ.2563 จากการคาดการณ์จะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จำนวนกว่า 45 ล้านคนและในปี พ.ศ.2573 มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จำนวน 67 ล้านคน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) ในปัจจุบันประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการเดินทางท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลกและของภูมิภาคอาเซียนมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงส่งเสริมการท่องเที่ยวของกลุ่มภูมิภาคอาเซียน ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี รัฐบาลให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ดำเนินการกระตุ้นและสร้างความเชื่อมั่นดึงดูดการลงทุนใหม่จากนักลงทุนต่างประเทศที่สามารถใช้ไทยเป็นฐานสำคัญของภูมิภาคเข้าสู่ตลาดในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีผู้บริโภคกว่า 620 ล้านคน (ประยูร จันทริโอชา, 2560)

นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางท่องเที่ยวในปี พ.ศ.2563 เป้าหมายปลายทางยอดนิยมยังคงอยู่ในภูมิภาคอาเซียนแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่แสดงนั้นทำให้ประเทศต่าง ๆ ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อทำแผนแม่บทในการกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวโดยมีเป้าหมายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าประเทศของตนเอง ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “การเป็นเมืองหลักในเอเชียทางด้านการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจและความบันเทิงโดยมุ่งหน้าสู่การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพและเสริมสร้างเศรษฐกิจประเทศ” โดยประเทศสิงคโปร์จะเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ รวมถึงการสร้างสรรค์แหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ นอกจากนี้ ประเทศสิงคโปร์มีความโดดเด่นด้านการบริหารจัดการ อีกทั้งยังเป็นคู่แข่งที่มีคุณภาพสูงในภูมิภาค รองลงมาเป็นประเทศมาเลเซียเป็นหนึ่งในประเทศชั้นนำของโลกด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ มีวิสัยทัศน์ว่า “การเพิ่ม GNP จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถึง 3 เท่า ภายใน ปี พ.ศ.2563 เพื่อส่งเสริมอัตราการเติบโตของรายได้ต่อประชากร และอัตราการจ้างงาน” ส่วนประเทศไทยตั้งเป้าพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม หรือ Preferred Destination มีการกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพมีขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในระดับโลกสามารถสร้างรายได้และกระจายรายได้โดยคำนึงถึงความเป็นธรรม สมดุล และยั่งยืน” (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยนั้นไม่ได้พัฒนาการท่องเที่ยวเฉพาะในประเทศเพียงอย่างเดียว นโยบายของประเทศส่งเสริมการพัฒนาลาดร่วมภูมิภาค (Multinational Destination) นำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศในพื้นที่เชื่อมโยง พร้อมแสดงจุดยืนเป็นศูนย์กลางท่องเที่ยวภูมิภาคและส่งเสริมการลงทุนผู้ประกอบการไทยและแรงงานไทยไปสู่ระดับภูมิภาค (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) เป็นการร่วมมือกันโดยทำตลาดร่วมกัน หรือ การพัฒนาการค้าการลงทุนชายแดนและการท่องเที่ยวชายแดน รวมถึงพื้นที่เชื่อมโยง ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนฉบับใหม่สำหรับปี พ.ศ.2559-2564 ภูมิภาคอาเซียนเป็นจุดหมายปลายทางเดียว (Single Destination) แผนการตลาดการท่องเที่ยวอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง พ.ศ.2558-2563 กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศกลุ่มประเทศ CLMVT (ประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมา เวียดนามและประเทศไทย)

แผนการตลาดการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) นั้น มีการดำเนินการอย่างเป็นทางการและเป็นรูปธรรมโดยประกาศลงราชกิจจานุเบกษา คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยววิถีลุ่มแม่น้ำโขงและประกาศเป็นแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวภายใต้เขตพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง พ.ศ.2560-2564 ประเทศไทยให้ความสำคัญยิ่งขึ้นกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวใน สปป.ลาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวในลักษณะ Joint Package ประเทศไทยและสปป.ลาวและอาจเชื่อมโยงกับประเทศอื่น ๆ ด้วยในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านเส้นทางสาย 9 ที่แขวงสะหวันนะเขต เพราะเป็นเส้นทางเชื่อมโยงไทย-ลาว-เวียดนามที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว นอกจากนี้ ขยายเส้นทางท่องเที่ยวมายังประเทศเพื่อนบ้านเพื่อหาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใหม่ ๆ ป้อนสู่ตลาดและเพื่อหลีกเลี่ยงแผนการตลาดแบบลดราคา (Price War) สำหรับตลาดท่องเที่ยวภายในประเทศ (สถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต, 2560) การพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่าง 2

ประเทศ ประเทศไทยและสปป.ลาว มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาวให้สอดคล้องกับบริบทสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันต้องอาศัยข้อมูลประกอบการจัดทำแผนประกอบด้วย แนวโน้มและทิศทางการท่องเที่ยวโลก อาเซียน ประเทศไทย สปป.ลาวและแนวโน้มและทิศทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาวเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบัน คณะผู้วิจัยจึงใช้การวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาทิศทางและแนวโน้มการท่องเที่ยวด้วยการวิจัยเอกสารและสังเคราะห์ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งสองประเทศ ผู้วิจัยประยุกต์ดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขันด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว (World Economic Forum, 2015) มี 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย (Enabling Environment) นโยบายและเงื่อนไขที่สำคัญ (Travel and Tourism Policy and Enabling Conditions) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) และปัจจัยธรรมชาติและทรัพยากรทางวัฒนธรรม (Natural and Cultural Resources) แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยวของ Buhalis (2000); Dickman (1996); Middleton (1994); Kotler, Bowne and Makens (1999) มี 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ด้านตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Marketing) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) ด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยว (Tourism Safety) และด้านการจัดการและบริการการท่องเที่ยว (Ancillary Service) และแนวคิดแบบจำลองเพชรพลวต์เป็นแนวคิดของ Porter (1998) มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านเงื่อนไข 2) ปัจจัยด้านอุปสงค์ 3) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์และการสนับสนุนอุตสาหกรรม 4) ปัจจัยด้านกลยุทธ์ธุรกิจ โครงสร้างและการแข่งขัน 5) นโยบายของรัฐบาลและ 6) โอกาสจากภายนอกมากำหนดเป็นกรอบเป็นปัจจัยหลักในการวิเคราะห์ข้อมูลและคัดเลือกเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมาวิเคราะห์ ได้แก่ บริบท สถานการณ์การท่องเที่ยวโลก กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ แผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอาเซียน ประเทศไทย สปป.ลาวและนโยบายการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว นำมาสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แบบหน่วยบริบท (Contextual Unit) โดยการแบ่งรูปแบบของหัวข้อเรื่อง (Categories) ที่ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้ทิศทาง แนวโน้มการท่องเที่ยว โดยข้อค้นพบจะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์การท่องเที่ยวโลก แผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอาเซียน ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อวิเคราะห์บริบทการเชื่อมโยงระหว่างการท่องเที่ยวประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. เพื่อนำเสนอทิศทาง แนวโน้มการท่องเที่ยวสำหรับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิเคราะห์สถานการณ์การท่องเที่ยวโลก อาเซียน ประเทศไทย สปป.ลาวและการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว คณะผู้วิจัยมีประเด็นในการศึกษาดังนี้

1.1 แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว เป็นแนวคิดของ Buhalis (2000); Dickman (1996); Middleton (1994); Kotler, Bowne and Makens (1999) มี 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว 2) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 4) ด้านตลาดการท่องเที่ยว 5) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว 6) ด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยว และ 7) ด้านการจัดการและบริการการท่องเที่ยว

1.2 แนวคิดดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขันด้านการเดินทาง และการท่องเที่ยว เป็นแนวคิดของ World Economic Forum (2015) มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย 2) ด้านนโยบายและเงื่อนไขที่สำคัญ 3) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และ 4) ด้านธรรมชาติและทรัพยากรทางวัฒนธรรม

1.3 แนวคิดแบบจำลองเพชรพลวต์เป็นแนวคิดของ Porter (1998) มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านเงื่อนไข 2) ปัจจัยด้านอุปสงค์ 3) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์และการสนับสนุนอุตสาหกรรม 4) ปัจจัยด้านกลยุทธ์ธุรกิจ โครงสร้าง และการแข่งขัน 5) นโยบายของรัฐบาล และ 6) โอกาสจากภายนอก

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรเป็นเอกสารที่ระบุถึงคุณลักษณะ บริบทและแนวโน้มการท่องเที่ยวโลกและอาเซียน ยุทธศาสตร์ นโยบาย กรอบความร่วมมือ แผนการท่องเที่ยวอาเซียนซึ่งเกี่ยวข้องกับสปป.ลาว ประเทศไทย และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา

พื้นที่ในการศึกษาเป็นประเทศไทย สปป.ลาวและการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวประเทศไทยและสปป.ลาว คณะผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากคุณลักษณะ บริบทและแนวโน้มการท่องเที่ยวโลก

และอาเซียน ยุทธศาสตร์ นโยบาย กรอบความร่วมมือ แผนการท่องเที่ยวอาเซียนซึ่งเกี่ยวข้องกับประเทศไทย สปป.ลาวและการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวประเทศไทยและสปป.ลาว

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา 1 ปี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรในการวิจัย

ประชากรในการศึกษาเป็นสถานการณ์การท่องเที่ยว นโยบายการท่องเที่ยว กรอบความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศและแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวและแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยเอกสารอยู่ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2560 ถึง ปี พ.ศ.2562 มีรายละเอียดดังนี้

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์และแนวโน้มด้านการท่องเที่ยวของโลก ภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทยและสปป.ลาว

1.2 แผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวอาเซียน พ.ศ.2559-2568 (ASEAN Tourism Strategic Plan)

1.3 กรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง พ.ศ.2555-2565 (Greater Mekong Subregion Economic Cooperation: GMS)

1.4 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady–Chao Phraya–Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS)

1.5 แผนยุทธศาสตร์กระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรมและท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.6 แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทย ประกอบด้วย แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2560-2564 แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.2560-2564 แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน พ.ศ.2559-2563

1.7 แผนยุทธศาสตร์กระทรวงว่าการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ กระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคมและกระทรวงศึกษาธิการ

2. เกณฑ์การเลือกประชากร และเอกสาร

การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ประกอบด้วย สถานการณ์และบริบทของการท่องเที่ยวโลก อาเซียน ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยศึกษาจากบริบทปัจจุบัน แผนยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนการท่องเที่ยวระดับโลก ภูมิภาคอาเซียน กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ แผนยุทธศาสตร์ หรือนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของประเทศไทยและสปป.ลาว โดยเอกสารที่ใช้วิเคราะห์เป็นเอกสารที่ทันสมัยเป็นเอกสารที่มีอายุไม่เกิน 2 ปี ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การเลือกเอกสารของ Scott (1990) มี 4 เกณฑ์ ได้แก่ ความจริง ความถูกต้องน่าเชื่อถือ การเป็นตัวแทนและความหมาย มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ความจริง (Authenticity) คณะผู้วิจัยคัดเลือกเอกสารที่เป็นเอกสารที่แท้จริง (Origin) มีผู้เขียน หรือหน่วยงานของแหล่งที่มาข้อมูลมีความชัดเจนสามารถตรวจสอบย้อนกลับถึงที่มาของข้อมูลได้ เป็นเอกสารที่จัดพิมพ์เผยแพร่จากหน่วยงาน หรือกระทรวงโดยตรง รวมถึงเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เผยแพร่ในเว็บไซต์ของหน่วยงาน หรือกระทรวงว่าการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการท่องเที่ยว

2.2 ความถูกต้องน่าเชื่อถือ (Credibility) คัดเลือกเอกสารที่ไม่มีข้อมูลที่ผิดพลาด บิดเบือน หรือคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงเป็นเอกสารที่ใช้อ้างอิงในเชิงวิชาการอย่างแพร่หลาย มีที่มาของแหล่งข้อมูลชัดเจนซึ่งระบุว่าหน่วยงานใดเป็นผู้จัดทำ โดยสามารถสืบค้นกลับไปยังต้นแหล่งของข้อมูลได้

2.3 การเป็นตัวแทน (Representativeness) เอกสารมีความเป็นตัวแทนที่ดี สามารถใช้แทนหรือเป็นเอกสารที่สามารถแสดงรายละเอียดแทนเอกสารประเภทเดียวกันได้ รายละเอียดสามารถเป็นตัวแทนกลุ่มประชากรตัวอย่างได้

2.4 ความหมาย (Meaning) เอกสารที่นำมาสังเคราะห์มีความชัดเจน ข้อมูลไม่คลุมเครือและสามารถที่จะเข้าใจได้ง่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบบันทึกข้อมูล (Record Form) การวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มด้านการท่องเที่ยวของโลก ภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทย สปป.ลาวและสังเคราะห์แผนยุทธศาสตร์ นโยบาย กรอบความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวของทั้งสองประเทศเป็นแบบบันทึกข้อมูลที่ผู้วิจัยใช้ในการทำวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยบันทึกข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและตำราเกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสรุปลักษณะรายละเอียดของงานวิจัย

3.2 สร้างแบบบันทึกข้อมูลรายละเอียดของการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มด้านการท่องเที่ยวและสร้างแบบบันทึกข้อมูลรายละเอียดของสังเคราะห์แผนยุทธศาสตร์ นโยบาย กรอบความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวของประเทศไทยและสปป.ลาวที่จำเป็นต่อการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว เป็นแนวคิดของ Buhalis (2000); Dickman (1996); Middleton (1994); Kotler, Bowne and Makens (1999) มี 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านตลาดการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยวและด้านการจัดการและบริการการท่องเที่ยว

3.2.2 แนวคิดดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขันด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว เป็นแนวคิดของ World Economic Forum (2015) มี 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ด้านนโยบายและเงื่อนไขที่สำคัญ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านธรรมชาติและทรัพยากรทางวัฒนธรรม

3.2.3 แนวคิดแบบจำลองเพชรพลวต์เป็นแนวคิดของ Porter (1998) มี 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านปัจจัยด้านเงื่อนไข ด้านปัจจัยด้านอุปสงค์ ด้านปัจจัยด้านความสัมพันธ์และการสนับสนุนอุตสาหกรรม ด้านปัจจัยกลยุทธ์ธุรกิจ โครงสร้างและการแข่งขัน ด้านนโยบายของรัฐบาลและด้านโอกาสจากภายนอก

3.3 นำแบบบันทึกข้อมูลให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

3.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบบันทึกข้อมูลตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำเป็นแบบบันทึกข้อมูลฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ โดยผู้วิจัยดำเนินการขอเอกสารต้นฉบับจากกระทรวงและหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องโดยตรงด้วยการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เอกสาร รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลผ่านระบบดิจิทัลของกระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องโดยตรงและเป็นต้นฉบับของเอกสาร ประกอบด้วย เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์และแนวโน้มด้านการท่องเที่ยวของโลก ภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทยและสปป.ลาว แผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวอาเซียน พ.ศ. 2559-2568 กรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง พ.ศ. 2555-2565 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง แผนยุทธศาสตร์กระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรมและท่องเที่ยว สปป.ลาว แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทยและแผนยุทธศาสตร์กระทรวงว่าการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

5. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลผู้วิจัยใช้หลักการของ Cohen and Manion (1994) โดยใช้การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิเคราะห์ข้อมูลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป โดยวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้ข้อค้นพบแล้วนำผลที่วิเคราะห์ได้มาเปรียบเทียบกับกัน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล และการพิสูจน์ความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกข้อมูล (Record form) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แบบหน่วยบริบท (Contextual Unit) โดยการแบ่งรูปแบบของหัวข้อเรื่อง (Categories)

ที่ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ผู้วิจัยวางเค้าโครงการวิเคราะห์ข้อมูล จัดระบบการจำแนกข้อความในเนื้อหาสาระของเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิค SWOT Analysis แบบจำลองเพชรพลวัต (Diamond Model) เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อความ (Textual Analysis) โดยวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเชื่อมโยง สรุป บรรยายข้อมูลที่จำแนกได้และอ้างอิงไปสู่ข้อมูลในเอกสารนั้น ๆ โดยใช้ควบคู่กับเทคนิคการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) การจำแนกข้อมูลเป็นชนิด การวิเคราะห์คำหลักเป็นการจัดกลุ่มคำชุดหนึ่งให้อยู่ร่วมกันโดยอาศัยลักษณะความสัมพันธ์ของข้อมูล และสรุปจำแนกเป็นมิติต่าง ๆ ที่ครอบคลุมแนวโน้มและทิศทางการท่องเที่ยวระดับโลก อาเซียน ประเทศไทย สปป.ลาว เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวต่อไป

6.2 การพิสูจน์ความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบ/ทวนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลว่า ได้ดำเนินการอย่างรอบคอบแล้วหรือไม่ ตรวจสอบแหล่งที่ได้มาซึ่งแผนยุทธศาสตร์และนโยบายต่าง ๆ ที่นำมาวิเคราะห์ต้องได้มาจากกระทรวงที่เป็นผู้รับผิดชอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์นั้น ๆ โดยตรงและทำการวิเคราะห์ข้อมูลซ้ำในประเด็นเดิมอีกครั้งกับเอกสารฉบับเดิมเพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์

7. การยืนยันผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์เชื่อมโยงการท่องเที่ยวราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ดังนี้

7.1 นำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการศึกษาต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ประกอบด้วย ผู้ช่วยปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รองอธิบดีกรมเอเชียตะวันออก ผู้อำนวยการกองเอเชียตะวันออก นักการทูตชำนาญการ ผู้อำนวยการกองการต่างประเทศ ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์ และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ผู้แทนสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้แทนสำนักงานประสานงานโครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ รวมจำนวน 15 ราย โดยจัดขึ้น ณ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

7.2 นำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการศึกษาต่อ “คณะกรรมการจัดทำและขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์เชื่อมโยงการท่องเที่ยวราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ฝ่ายไทย” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รองปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา อธิบดีกรมท่องเที่ยว อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมการปกครอง ผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ผู้บัญชาการตำรวจท่องเที่ยว ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และผู้แทนกระทรวงต่าง ๆ ประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงคมนาคม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทยและผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้อำนวยการกองการต่างประเทศ ผู้อำนวยการ

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รวมจำนวน 20 ราย โดยจัดขึ้น ณ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

8. การนำเสนอผลการวิเคราะห์

การนำเสนอผลของการวิจัยด้วยความเรียงและข้อความบรรยาย (Descriptive) โดยจำแนกวัตถุประสงค์การวิจัยและจำแนกตามกรอบมิติของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และนโยบายการท่องเที่ยว เชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่วิเคราะห์และสังเคราะห์ได้จากแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของหน่วยงานต่าง ๆ

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลศึกษา และวิเคราะห์สถานการณ์การท่องเที่ยวโลก แผนยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอาเซียน ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า สถานการณ์การท่องเที่ยวโลกในภาพรวมจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั้งโลกและจำแนกตามรายภูมิภาค มีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 ส่วนประเทศภูมิภาคเอเชีย และแปซิฟิก มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 ถึง ปี พ.ศ.2561 โดยจุดหมายปลายทางที่ได้รับความนิยมในการเดินทางท่องเที่ยว 10 ประเทศแรกของโลก ได้แก่ สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา สเปน จีน อิตาลี สาธารณรัฐตุรกี สหราชอาณาจักร เยอรมนี เม็กซิโกและประเทศไทย นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่มีการใช้จ่ายสูงที่สุดระหว่างเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่ ประเทศจีน สหรัฐอเมริกา เยอรมนี สหราชอาณาจักรและประเทศฝรั่งเศส

แนวโน้มการท่องเที่ยวโลกคาดการณ์ว่า ดัชนีการท่องเที่ยวปัจจุบันจนถึงปี พ.ศ.2573 มีศักยภาพที่จะขยายตัวในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง มีแหล่งท่องเที่ยวแหล่งใหม่เกิดขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญมากในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมช่วยลดปัญหาความยากจนจากการสร้างงาน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและการสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ

นักท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการท่องเที่ยว โดยมีแนวโน้มสนใจการท่องเที่ยวใน ความสนใจพิเศษ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงศาสนา การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและ นิทรรศการ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการท่องเที่ยวเชิงกีฬา รวมถึงการท่องเที่ยวด้วยความรับผิดชอบต่อ สังคมและสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม

แผนยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอาเซียน กำหนดให้อาเซียนจะเป็น จุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวอาเซียนที่มีคุณภาพ โดยนำเสนอความหลากหลายผ่านประสบการณ์อาเซียน อันนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบและยั่งยืน มีความครอบคลุมในทุกมิติอย่างมีสมดุลเพื่อนำไปสู่

การกินดีอยู่ดีและความเป็นอยู่ที่ดีทางเศรษฐกิจและสังคมประชาชนอาเซียน โดยมีการวางมาตรการทางการตลาดเพื่อให้อาเซียนเป็นจุดหมายปลายทางเดียวกัน การบูรณาการในการทำงานร่วมกันในการเชื่อมโยงหลัก ๆ ด้านการลงทุน ความปลอดภัย การรักษาและปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ตลอดจนการพัฒนาสินค้าและการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ การยกระดับความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวปลายทางเดียว (Single Tourism Destination) และการพัฒนาการท่องเที่ยวของอาเซียนอย่างยั่งยืนและเท่าเทียม

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) ปี พ.ศ.2555-2565 จากการประชุม AMECS Summit ครั้งที่ 8 “Towards an Integrated and Connected Mekong Community” กลุ่ม AMECS ได้ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้านเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง เป้าหมาย “3S”; Seamless (ไร้รอยต่อ), Synchronised (เชื่อมโยง), Smart & Sustainable (ฉลาดและยั่งยืน) เน้นการเชื่อมโยงทุกมิติแบบไร้รอยต่อ (ทางกายภาพ, ดิจิทัล, องค์กรและประชาชนสู่ประชาชน) การบูรณาการและเชื่อมโยงเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง การลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และนวัตกรรม และการสร้างความมั่นคงในเรื่องอาหาร น้ำ พลังงานและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการที่จะทำให้วิสัยทัศน์ข้างต้นกลายเป็นจริงได้นั้น กลุ่มประเทศ ACMECS ได้กำหนดเป้าหมายร่วมกัน 3 ด้าน คือ “3S” ได้แก่ เป้าหมายที่ 1 “Seamless Connectivity” ความเชื่อมโยงแบบไร้รอยต่อ เป้าหมายที่ 2 “Synchronised ACMECS Economies” เชื่อมโยงเศรษฐกิจ ACMECS และเป้าหมายที่ 3 “Smart and Sustainable ACMECS” ความฉลาดและยั่งยืน

กลุ่มประเทศ ACMECS ได้ร่วมโครงการพัฒนาภายใต้เป้าหมายต่าง ๆ โดยสร้าง 1) ความเชื่อมโยงแบบไร้รอยต่อ ประกอบด้วย โครงการพัฒนา โครงการระบบสาธารณสุขโรค เชื่อมโยงถนน ทางรถไฟ สะพาน ท่าเรือ สนามบินและความเชื่อมโยงทางน้ำ รวมถึงการออกแบบสาธารณสุขโรคสำหรับการเชื่อมโยงระบบสารสนเทศและความเชื่อมโยงด้านพลังงาน 2) ความเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย โครงการเชื่อมโยงซอฟต์แวร์ กำหนดนโยบาย วางมาตรการและทำข้อตกลงทางด้านกฎหมายร่วมกันในการสร้างความ เป็นหนึ่งเดียวภายในกลุ่มประเทศ AMECS โดยการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการอย่างเสรีเคลื่อนย้ายกำลังคน และการลงทุน ทั้งนี้ได้แบ่งเป็นความร่วมมือสองด้าน ได้แก่ การค้า การลงทุนและความร่วมมือภาคอุตสาหกรรม และความร่วมมือด้านการเงินอย่างยั่งยืนและการสร้างศูนย์กลางการคมนาคม 3) ความฉลาด และความยั่งยืน มุ่งเน้นที่การพัฒนาทุนมนุษย์และเทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนาเมือง (Smart City) ผู้ประกอบการ การเกษตร การท่องเที่ยว การบริการทางการแพทย์และการศึกษา โดยการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งเน้นไปที่การสร้างความร่วมมือ ด้านสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการน้ำและทรัพยากร รวมถึงกิจกรรมที่ยั่งยืนที่เกี่ยวกับการเกษตร อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว สุขภาพ พลังงานหมุนเวียนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

แผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวประเทศไทย แผนยุทธศาสตร์ของ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2560-2564 กำหนดว่า ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีดุลยภาพบนพื้นฐานความเป็นไทยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและกระจาย

รายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืนและองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กำหนดทิศทางการพัฒนาระหว่างปี พ.ศ.2559-2563 ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนของไทยพัฒนาสู่สากลอย่างมีเอกภาพบนฐานการรักษาและจัดการทรัพยากรชุมชนอย่างยั่งยืนสู่ชุมชนแห่งความสุข ด้านการทำตลาดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กำหนดทิศทางการทำงานปีพ.ศ. 2560-2564 ว่า ททท. เป็นผู้นำในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม (Preferred Destination) อย่างยั่งยืน

แผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า การท่องเที่ยวในช่วงปี พ.ศ.2560, พ.ศ.2561 ขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยปัจจัยสำคัญนั้นได้รับอิทธิพลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยท่องเที่ยว จำนวนกว่า 2 ล้านคน เดินทางทางบกข้ามจากจังหวัดหนองคายแบบไปเช้าเย็นกลับถึง 1.2 ล้านคน กิจกรรมของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ คือ ไหว้พระและช้อปปิ้ง ด้านการค้าการลงทุน มีนักลงทุนชาวต่างชาติ โดยเฉพาะนักลงทุนจากประเทศจีนซึ่งเป็นผู้ลงทุนใน สปป.ลาวมากที่สุด นครเวียงจันทน์เริ่มมีโรงแรมระดับห้าดาวเพิ่มมากขึ้น โดยในอุตสาหกรรมโรงแรมประเทศจีนเป็นผู้ลงทุน เริ่มตั้งแต่โรงแรมขนาดเล็กจนถึงโรงแรมขนาดใหญ่ ระดับ 5 ดาว มีการเปลี่ยนเจ้าของเป็นผู้ประกอบการชาวจีน แผนการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจฉบับที่ 8 ปี พ.ศ.2559-2563 เป็นแผนระยะ 5 ปี ระบุนโยบายสำคัญในการผลักดันการเติบโตเศรษฐกิจของสปป.ลาว ตั้งเป้าพัฒนาประเทศให้หลุดพ้นจากการเป็นประเทศด้อยพัฒนาภายในปี พ.ศ.2563 และเป็นแหล่งพลังงานไฟฟ้าในภูมิภาคเอเชีย (Battery of Asia)

แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว สปป.ลาว พ.ศ.2559-2563 มีทิศทางการดำเนินการโดยกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ว่า พัฒนาการท่องเที่ยวลาวให้มีความยั่งยืนตามแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรมและทางประวัติศาสตร์ เชื่อมโยงเข้ากับการท่องเที่ยวระดับประเทศในภูมิภาคและระดับสากล โดยผลลัพธ์ของแผนฯ จะทำให้ สปป.ลาว กลายเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั่วโลก พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นงานเพิ่มมูลค่าด้านเศรษฐกิจช่วยให้ประชาชนหลุดพ้นจากความยากจนตามนโยบายของรัฐบาลกิจกรรมที่ดำเนินการ ได้แก่ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวสปป.ลาวให้มีความยั่งยืน ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ พัฒนาการท่องเที่ยวหนึ่งเมือง หนึ่งผลิตภัณฑ์และพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเชื่อมต่อในแต่ละภาค ปรับปรุงกฎหมายและนิติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการระดมส่งเสริมการลงทุนในแขนงงานการท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างห้องข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว พร้อมทั้งติดตั้งอุปกรณ์การสื่อสารให้เป็นระบบในแต่ละด้านสากล (จุดผ่านแดนฝั่ง สปป.ลาว)

2. สรุปผลวิเคราะห์บริบทการเชื่อมโยงระหว่างการท่องเที่ยวประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า การท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้สูงสุดลำดับที่ 4 ของ สปป.ลาว โดยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางท่องเที่ยวใน สปป.ลาว จำนวนกว่า 4 ล้านคนต่อปี จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวใน สปป.ลาว คิดเป็นร้อยละ 40-50 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด และจำนวนนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยปี พ.ศ.2568 มีการคาดการณ์ว่าจะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นถึง 7 ล้านคน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางโดยรถยนต์ซึ่งมีสะพานมิตรภาพ 1 (จังหวัดหนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์) เป็นช่องทางเข้า-ออกที่นิยมใช้มากที่สุด ทั้งของนักท่องเที่ยวต่างชาติและนักท่องเที่ยวลาว ปี พ.ศ.

2559 ช่องทางสะพานมิตรภาพ 2 (จังหวัดมุกดาหาร-สะหวันนะเขต) แขวงหลวงน้ำทา (ด่านบ่อเต็น-บ่อหาน) สนามบินวัดไตและแขวงจำปาสัก (ด่านวังเต่า-ช่องเม็ก) เป็นช่องทางเข้า-ออกที่มีผู้ใช้มากที่สุดใน 5 ลำดับแรก

ประเทศไทย และ สปป.ลาว ได้ดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวในลักษณะเชื่อมโยงระหว่าง 2 ประเทศ โดยอาศัยกรอบความร่วมมือในโครงการต่าง ๆ ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือ ACMECS กรอบ GMS ปี พ.ศ.2555-2565 และกรอบ ASEAN ส่วนภาคเอกชนมีการดำเนินการของภาคเอกชนและสำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (TCEB) สมาคมบริษัทท่องเที่ยวภายในประเทศได้เข้าหารือกับสถานกงสุลใหญ่ฯ และได้นำผู้ประกอบการไทยศึกษาศักยภาพเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงไทยเข้ากับสปป.ลาว ตอนใต้และประเทศเวียดนามหลายครั้ง เพราะมีความสนใจขยายเส้นทางท่องเที่ยวมายังประเทศเพื่อนบ้านเพื่อหาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใหม่ ๆ ป้อนสู่ตลาดและเพื่อหลีกเลี่ยงแผนการตลาดแบบลดราคา (Price War) สำหรับตลาดท่องเที่ยวภายในประเทศ

แนวคิดเชื่อมโยงการท่องเที่ยวแบบ “สี่เหลี่ยมการท่องเที่ยว 2 แขวง 2 จังหวัด” เพื่อเชื่อมโยงจังหวัดนครพนม มุกดาหาร สะหวันนะเขตและแขวงคำม่วน ได้รับการสนับสนุนจากแขวงและจังหวัดที่เกี่ยวข้อง โดยจะเสนอรัฐบาลของตนให้พิจารณาแก้ไขความตกลงระหว่างประเทศให้สามารถเดินทางในพื้นที่ดังกล่าวด้วยบัตรผ่านแดนได้จากเดิมที่ตราสารดังกล่าวกำหนดเกี่ยวกับช่องทางเข้าออกให้เดินทางได้เฉพาะจังหวัดที่อยู่ตรงข้ามกันเท่านั้น

กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีการจัดร่วมกันจัดโดยสถานกงสุลใหญ่ฯ เป็นเจ้าภาพ ได้แก่ โครงการ 2 ล้อ 2 น่อง ท่อง 2 แผ่นดิน ปันจักรยานระหว่างจังหวัดมุกดาหารและแขวงสะหวันนะเขตซึ่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีจึงได้จัดโครงการติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจัดโครงการ 2 Countries 1 Destination Workshop โดยมีผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย และสปป.ลาว เข้าร่วมจำนวนกว่า 30 ราย มีวัตถุประสงค์ส่งเสริมและสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวของทั้ง 2 ประเทศ ดังนั้นโครงการให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวพบกันจึงเป็นกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงข้ามแดนประเทศไทยและสปป.ลาว ผลักดันด้านบ้านฮวก จังหวัดพะเยา ให้เป็นด่านถาวร เพื่อเชื่อมโยงกับภูชี้ฟ้าภูชี้ดาวและแก่งผาได จังหวัดเชียงราย การท่องเที่ยวแม่น้ำโขงพื้นที่เชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว โดยมีแผนที่จะผลักดันให้เกิดการร่วมกัน มีประเด็นดังนี้

2.1 เพิ่มประสิทธิภาพ สร้างความชัดเจนและขยายการประสานงานและความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวที่มีผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองฝ่ายในระยะยาว

2.2 ขับเคลื่อนและสนับสนุนให้เกิดการไหลของนักท่องเที่ยวทั้งสองประเทศ การประสานงานและความร่วมมือข้ามเขตชายแดนในการอำนวยความสะดวกการเดินทางและการข้ามแดน

2.3 ดำเนินการเรื่องการเชื่อมโยงภายในอาเซียนด้วยการสนับสนุนให้เกิดการไหลเวียนของนักท่องเที่ยวจากทั้งสองชาติและชาติอื่น ๆ ทั่วโลก

2.4 ดำเนินการเรื่องการส่งเสริมและการตลาดร่วมกันเพื่อประโยชน์ของทั้งสองประเทศ

2.5 ปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและพัฒนาความสามารถด้านการประกอบอาชีพโดยให้เข้าร่วมการสัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมและอื่น ๆ

2.6 สนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนการเดินทางท่องเที่ยวและการเยือนอย่างเป็นทางการสำหรับภาคราชการและภาคเอกชน รวมทั้งสื่อมวลชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของคู่ภาคีมีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

3. การนำเสนอทิศทาง แนวโน้มการท่องเที่ยว สำหรับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า แผนยุทธศาสตร์อาเซียน ประเทศไทย และสปป.ลาว ทั้งหมดให้ความสำคัญกับการพัฒนาสินค้าด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยการพัฒนาต้องอยู่บนพื้นฐานทรัพยากรของตนเอง พัฒนามาตรการรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว การอนุรักษ์และจัดการมรดกทรัพยากรการท่องเที่ยว ดังนั้น การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยง สปป.ลาวและประเทศไทยต้องมียุทธศาสตร์ในการพัฒนา 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว 2) การตลาดการท่องเที่ยวและบริการ 3) การอำนวยความสะดวกในการเดินทาง และการเชื่อมโยงคมนาคม 4) การส่งเสริมการค้าการลงทุนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการและ 5) ระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีรายละเอียดดังนี้

3.1 การพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว โดยมีกลยุทธ์การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวตามความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย จัดทำแพ็คเกจการท่องเที่ยวสำหรับเส้นทาง บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พัฒนาสินค้าที่ระลึกทางการท่องเที่ยวและการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวที่เป็นเลิศ

3.2 การตลาดการท่องเที่ยวและบริการ โดยมีกลยุทธ์การด้านการส่งเสริมการสื่อสารภาพลักษณ์การท่องเที่ยวและบริการ สร้างแบรนด์การท่องเที่ยว พัฒนาเครื่องมือด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขายและการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันทางการตลาดการท่องเที่ยวและบริการ

3.3 การอำนวยความสะดวกในการเดินทางและการเชื่อมโยงคมนาคม โดยมีกลยุทธ์ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยวทั้งระบบ การเชื่อมโยงการขนส่ง การเดินทางและโลจิสติกส์ระหว่างประเทศและการบริหารจัดการจุดผ่านแดน

3.4 การส่งเสริมการค้าการลงทุนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ โดยมีกลยุทธ์การพัฒนากฎหมายเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการค้าการลงทุนในประเทศและระหว่างประเทศ

3.5 ระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยมีกลยุทธ์การบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การพัฒนาบุคลากรการท่องเที่ยวและการบริการทั้งระบบ การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว การประสานความร่วมมือภายในประเทศและระหว่างประเทศและการสร้างมาตรฐานความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. อภิปรายผลการวิจัย

สถานการณ์การท่องเที่ยวโลก มีจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในระดับโลกและจำนวนนักท่องเที่ยวรายภูมิภาคเพิ่มมากขึ้นและการคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคต โดยพิจารณาจากดัชนีการท่องเที่ยวปัจจุบันจนถึงปี พ.ศ.2573 แสดงให้เห็นว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจะขยายตัวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอาเซียน ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวประเทศไทยและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว สปป.ลาว มีความคล้ายกัน คือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งเที่ยวคุณภาพระดับโลก โดยพัฒนาการท่องเที่ยวครอบคลุมทุกมิติเติบโตอย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานของอัตลักษณ์ของพื้นที่ที่มีความรับผิดชอบและยั่งยืนใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน ส่วนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของ สปป.ลาว กำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวสปป.ลาวให้มีความยั่งยืน ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรมและทางประวัติศาสตร์ เชื่อมโยงเข้ากับการท่องเที่ยวระดับประเทศในภูมิภาค และระดับสากล ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะประเทศไทย และสปป.ลาว มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความใกล้เคียงกัน คือ ธรรมชาติ ประเพณี วัฒนธรรมและวิถีการดำรงชีวิตล้วนเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางท่องเที่ยวได้ในอันดับต้น ๆ ดังนั้น นโยบาย ยุทธศาสตร์ หรือทิศทางการท่องเที่ยวจึงมุ่งไปที่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตชุมชน เพื่อตอบสนองต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยว และความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มที่สนใจเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ นักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสวิถีชีวิตแบบชนบท เรียนรู้ประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่น สอดคล้องกับการศึกษาของ เสกสรรค์ ยวงวิชัย (2550) ได้ศึกษาศักยภาพพื้นที่เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชายแดนไทยและสปป.ลาว: กรณีศึกษาจังหวัดหนองคายและนครหลวงเวียงจันทน์ พบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับบริบทการท่องเที่ยวชายแดนประเทศไทยและสปป.ลาว คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์และวัฒนธรรมท้องถิ่นสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2549) ได้ศึกษาเพื่อวางยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงจังหวัดอุบลราชธานีประเทศไทยผ่านช่องเม็กไปยังแขวงจำปาสัก สปป.ลาว. พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวใน สปป.ลาว ควรเน้นการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น อาหารและการส่งเสริมสินค้าประจำจังหวัด

บริบทการเชื่อมโยงระหว่างการท่องเที่ยวประเทศไทยและสปป.ลาวและการนำเสนอทิศทางแนวโน้มการท่องเที่ยว สำหรับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว พบว่า หน่วยงานภาครัฐบาลระดับประเทศของประเทศไทยและสปป.ลาวได้ดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวในลักษณะเชื่อมโยงระหว่าง 2 ประเทศ โดยอาศัยกรอบความร่วมมือในโครงการต่าง ๆ ได้แก่ กรอบ GMS และกรอบ ASEAN จัดประชุมหารือหรือทำข้อตกลงสร้างความร่วมมือด้านการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ โดยข้อตกลงในการพัฒนาการค้าการลงทุนด้านการท่องเที่ยวมีการหารือเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพสร้างความชัดเจนและขยายการประสานงานและความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวที่มีผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองฝ่ายในระยะยาว ส่งเสริมการตลาดร่วมกันเพื่อประโยชน์ของทั้งสองประเทศ ขับเคลื่อนและสนับสนุนให้เกิด

การไหลของนักท่องเที่ยวทั้งสองประเทศ การประสานงานและความร่วมมือข้ามเขตชายแดนในการอำนวยความสะดวกการเดินทางและการข้ามแดน ส่วนการนำเสนอทิศทาง แนวโน้มการท่องเที่ยวสำหรับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยผลการศึกษา พบว่า การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาวต้องมียุทธศาสตร์ในการพัฒนา 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว 2) การตลาดการท่องเที่ยวและบริการ 3) การอำนวยความสะดวกในการเดินทางและการเชื่อมโยงคมนาคม 4) การส่งเสริมการค้าการลงทุนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ และ 5) ระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยว ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างสองประเทศต้องสร้างข้อตกลงร่วมกันให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน อาศัยการทำตลาดร่วมกันระหว่างทั้งสองประเทศ การเดินทางท่องเที่ยวต้องมีความสะดวกสบายในการเดินทาง รวมถึงการทำพิธีการตรวจคนเข้าเมืองต้องมีความสะดวกสบาย สนับสนุนการเดินทางท่องเที่ยวข้ามแดน การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยง ผลลัพธ์การท่องเที่ยวที่อยู่บนพื้นฐานทรัพยากรของทั้งสองประเทศและเน้นการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2549) ได้ศึกษาเพื่อวางยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงจังหวัดอุบลราชธานีประเทศไทยผ่านช่องเม็กไปยังแขวงจำปาสัก สปป.ลาว พบว่า ควรเน้นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ท้องถิ่น อาหาร ปรับปรุงเรื่องสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก ส่งเสริมความร่วมมือในข้อตกลงเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับอนุภูมิภาคและทวิภาคระหว่างสองประเทศ บริหารจัดการเรื่องพิธีการตรวจคนเข้าเมืองให้ได้รับความสะดวกสอดคล้องกับการศึกษาของ เสกสรรค์ ยวงวิชัย (2550) ได้ศึกษาศักยภาพพื้นที่เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชายแดนไทยและสปป.ลาว: กรณีศึกษาจังหวัดหนองคายและนครหลวงเวียงจันทน์ พบว่า สิ่งที่ต้องดำเนินการพัฒนาเพื่อเตรียมไว้รองรับนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย ความปลอดภัย โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก การคมนาคมที่สะดวกสบาย พิธีการตรวจคนเข้าเมืองและบริการข่าวสาร ที่พัก ร้านอาหารที่ได้รับมาตรฐานและการพัฒนาสินค้าที่ระลึกทางการท่องเที่ยวสอดคล้องกับการศึกษาของ จาตุรงค์ เพ็งนรพัฒน์, มาลี ไชยเสนาและสุวิทย์ ศรีทองแสง (2560) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวชายแดนไทย-กัมพูชาบริเวณจังหวัดศรีสะเกษภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง พบว่า มีกลยุทธ์ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การวางแผนการท่องเที่ยว 2) การตลาดการท่องเที่ยว 3) การพัฒนาบริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว 4) การสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยวและ 5) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับการศึกษาของ ธนวัต ลิ้มบัพพาณิชย์กุลและคณะ (2559) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่ด่านชายแดนบ้านฮวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการพื้นที่อำเภอภูซาง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ ด้านการสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน ด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว การส่งเสริมภาพลักษณ์ ด้านกิจกรรม สินค้าและบริการ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการพัฒนาด่านชายแดนบ้านฮวกในด้านการบริหารจัดการกายภาพ ระบบโลจิสติกส์และการค้าการลงทุน สอดคล้องกับการศึกษาของ

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2558) ได้จัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ.2558-2560 มีข้อสรุปว่า การวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศ 3 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว 2) การพัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยวและ 3) การบริหารจัดการการท่องเที่ยว

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

แนวทางสำหรับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสปป.ลาว ควรนำประเด็นต่อไปนี้เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ดังนี้

2.1.1 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว การตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวสิ่งที่ใช้พิจารณาลำดับแรกเป็นการท่องเที่ยวและคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับนักท่องเที่ยว ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมิกยุทธ์ที่พัฒนาด้านการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว รวมถึงการบริการที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว

2.1.2 สร้างการรับรู้ทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย โดยการทำตลาดการท่องเที่ยวและบริการ ทำการสื่อสารแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ของท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์ของพื้นที่ โดยใช้เครื่องมือทางการตลาดสมัยใหม่

2.1.3 เตรียมความพร้อมเพื่อการปรับปรุงและการสร้าง หรือการอำนวยความสะดวกในการเดินทางและการเชื่อมโยงคมนาคมเป็นการปรับปรุงของเดิมที่มีอยู่ให้สมบูรณ์มากขึ้น หรือสร้างขึ้นมาใหม่ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางท่องเที่ยวในอนาคต เพราะโครงสร้างพื้นฐานเป็นปัจจัยสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว รวมถึงการบริหารจัดการให้นักท่องเที่ยวได้ผ่านแดนด้วยความสะดวกสบาย ไม่มีขั้นตอนที่ยุ่งยากซับซ้อน

2.1.4 การส่งเสริมการค้าการลงทุนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ โดยการค้าการลงทุนอาจจะเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกไว้รองรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวในอนาคตให้ได้รับความสะดวกสบาย

2.1.5 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเป็นการเตรียมการและการจัดการท่องเที่ยวให้เกิดความต่อเนื่องและมีความยั่งยืน โดยการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวและบริการทั้งระบบ การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว การประสานความร่วมมือภายในประเทศและระหว่างประเทศ รวมถึงการสร้าง หรือการเตรียมความพร้อมในด้านมาตรฐานความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

2.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป การดำเนินการวิจัยประเด็นการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างสองประเทศ หรือมากกว่า ควรสร้างเครือข่ายนักวิจัยในประเทศที่ทำการวิจัยเพื่อความสะดวกต่อการรวบรวมข้อมูล หรือการเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงานราชการของประเทศนั้น ๆ ส่งผลให้ได้ข้อมูล หรือการเข้าถึงข้อมูลในเชิงลึกได้มากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยการวิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย และสปป.ลาว เป็นภายใต้แผนงานวิจัยเรื่อง แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทย และสปป.ลาวสำเร็จจุล่ง ตามวัตถุประสงค์นั้น คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ผู้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ 2561 (ทุนมุ่งเป้าด้านการท่องเที่ยว) ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิประจำโครงการวิจัย ประกอบด้วย รศ.รศ.ดร.ชูวิทย์ สุจฉายา, ร.น. รศ.ดร.ยงธนิศร์ พิมลเสถียร, คุณพรทิพย์ บุญทรง, คุณอารัญ บุญชัย, และคุณสุภาภรณ์ ปราชญ์อำไพ ที่ได้มอบโอกาสให้ คณะผู้วิจัยได้มีส่วนช่วยพัฒนางานด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทย และสปป.ลาว รวมถึงการให้ ข้อเสนอแนะ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการวิจัย และขอขอบพระคุณผู้ประสานงานสำนัก ประสานงานโครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการทุกท่านที่อำนวยความสะดวก และให้ คำปรึกษาในการจัดทำงานวิจัยฉบับนี้จนสำเร็จจุล่งไปได้เป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). รายงานวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ.2579. ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2561, จาก https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/policy/download/article/article_20170509151433.pdf
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ.2558-2560. ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2561, จาก www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114
- จาตุรงค์ เพ็ญรพัฒน์, มาลี ไชยเสนา และสุภัทร ศรีทองแสง. (2560). ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวชายแดนไทย-กัมพูชาบริเวณจังหวัดศรีสะเกษภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจจิ๋วระดับเจ้าพระยา-แม่โขง. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 7(1), 81-89.
- ธนวัต ลิ้มปัทมชัยกุลและคณะ. (2559). แนวทางการพัฒนาพื้นที่ด้านชายแดนบ้านฮวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน. รายงานการวิจัย: กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ประยุทธ์ จันทร์โอชา. (2560). การประชุมสุดยอดสมการการเดินทางและการท่องเที่ยวโลก ครั้งที่ 17. ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2561, จาก: www.pptvthailand.com
- เศกสรรค์ ยวงนิษฐ์. (2550). การศึกษาศักยภาพพื้นที่เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชายแดนไทย-ลาว: กรณีศึกษาจังหวัดหนองคาย และนครหลวงเวียงจันทน์. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2549). ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาเพื่อวางยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงจังหวัดอุบลราชธานีประเทศไทย ผ่านช่องเม็กไปยังแขวงจำปาสัก สปป.ลาว. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- สถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต. (2560). สรุปสถิติการท่องเที่ยวในสปป.ลาว 2560. ค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2561, จาก <http://asc.mcu.ac.th/database/>
- Buhalis, D. (2000). Marketing the Competitive Destination in the Future. *Tourism Management*, 21(1), 97-116.
- Cohen, L. and Manion, L. (1994). *Research Method in education*. (4thed). New York: Routledge.
- Dickman, S. (1996). *Tourism: An Introductory Text* (2nd ed.). Melbourne: Hodder Education.
- Kotler, P., Bowne, J. and Makens, J. (1999). *Marketing for Hospitality and Tourism* (2nd ed.). Upper Saddle River: Prentice Hall.
- Middleton, V. T. C. (1994). *Marketing in Travel and Tourism*. Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Porter, M. E. (1998). *The Competitive Advantage of Nations*. Retrieved January 20, 2018, from http://dl1.cuni.cz/pluginfile.php/50387/mod_resource/content/0/Porter-competitive-advantage.pdf

Scott, J. (1990). *A Matter of Record: Documentary Sources in Social Research*. Polity Press: Cambridge

World Economic Forum. (2015). *Travel and Tourism Competitiveness Index. The Travel and Tourism Competitiveness Report 2015*. Retrieved January 20, 2018, from www.weforum.org/ttcr

